

Ingvar Carlsson: Regeringsförklaringen 1990

Talare

Ingvar Carlsson
Statsminister

Datum

2 oktober 1990

Plats

Riksdagshuset, Stockholm

Eders Majestäter,

Eders Kungliga Högheter,

herr talman,

ledamöter av Sveriges riksdag!

I morgon, den 3 oktober 1990, förenas de båda tyska staterna. Därmed försvinner det främsta uttrycket för Europas delning och det kalla kriget. Sverige hälsar med största tillfredsställelse det enade, fria och demokratiska Tyskland.

Trots växande samförstånd och avspänning i världen visar Iraks ockupation av Kuwait hur bräcklig freden är.

Iraks agerande är ett flagrant brott mot folkrätten. Konflikten måste lösas genom att Irak omgående uppfyller Förenta nationernas krav och lämnar Kuwait.

Sverige hälsar med tillfredsställelse den aktiva roll som Förenta nationerna nu spelar för att upprätthålla internationell fred och säkerhet. Om säkerhetsrådet så begär, är Sverige berett att ställa fredsbevarande styrkor och militär personal till FN:s förfogande. Sverige ger ett omfattande bistånd till dem som drabbas av konflikten. Regeringen kommer att fortsätta de intensiva ansträngningarna för att svenskarna skall få lämna det berörda området. Olika kanaler utnyttjas. Alla utländska medborgare, som så önskar, måste få lämna Irak och återförenas med sina familjer. De omvälvande internationella händelserna under det senaste året ställer nya krav på Sveriges utvecklingssamarbete.

Sveriges åtagande att ge ett stöd till u-ländernas långsiktiga ekonomiska, miljömässiga och sociala utveckling står fast.

Barnens överlevnad och utveckling är i dag en av de centrala, globala frågorna. Sverige var en av initiativtagarna till barntoppmötet i FN. Konkreta åtaganden krävs för att förverkliga FN-konventionen om barns rättigheter.

För att bidra till en ny fredlig världsordning kommer Sverige att fortsätta att verka för ett förbud mot kärnvapenprov och ett avtal om totalförbud mot kemiska vapen. Regeringen kommer i FN att lägga fram förslag om förhandlingar om ett förbud mot kärnvapen till havs.

Under 1980-talet stärktes Sveriges ekonomi påtagligt. Investeringarna ökade kraftigt, sysselsättningen steg och budgetunderskottet avvecklades tack vare god tillväxt och återhållsamhet med nya utgifter.

Framstegen har emellertid lett till ökade anspråk och ekonomin har överansträngts. Priser och kostnader ökar snabbt och leder till låg tillväxt och risker för stigande arbetslöshet. Ett alltför lågt sparande återspeglas i ett växande bytesbalansunderskott. Krisen i Mellanöstern lägger ytterligare bördor på den svenska ekonomin och innebär risker för framtiden. Detta ställer krav på en kraftfull och målmedveten politik.

Vårens uppgörelse kring den ekonomiska politiken hade positiva effekter på samhällsekonomin.

En fortsatt restriktiv finans- och penningpolitik är nödvändig. Budgetpolitiken kommer i enlighet härmed att vara mycket stram. Förslag till reformer föreläggs riksdagen endast under förutsättning att de utan skattehöjningar kan finansieras inom ramen för en fortsatt stram finanspolitik.

För att värna sysselsättning och välfärd måste nu uppgiften att nedbringa inflationen och att återställa balansen i samhällsekonomin överordnas andra ambitioner och krav.

År 1991 är från den utgångspunkten ett avgörande år. Skall Sveriges konkurrenskraft bibehållas, måste jakten mellan löner och priser brytas. I annat fall kommer arbetslösheten att stiga.

Med skattereformens sista etapp erbjuds dessutom särskilt goda förutsättningar för att år 1991 radikalt dämpa löneökningstakten. Det gäller att växla om från inflationslöner till reallöner.

Den av regeringen utsedda förhandlingsgruppen skall vara arbetsmarknadens parter behjälplig att nå ett stabiliseringsavtal för i första hand 1991. Ytterst vilar emellertid ansvaret härför på parterna själva.

En proposition med riktlinjer för den ekonomiska politiken de närmaste åren kommer att föreläggas riksdagen i höst.

Demokratins vitalitet förutsätter att olika åsikter kan brytas och prövas mot varandra. En livaktig debatt mellan partierna är nödvändig. Det är demokratins ena sida.

Den andra sidan är att partierna måste kunna samverka i för nationen avgörande frågor. Det kravet ställer medborgarna på oss folkvalda politiker.

Så var det i skattepolitiken. Genom den stora skattereformen får Sverige ett rättvist, enkelt, likformigt och effektivt skattesystem som stimulerar arbete och sparande. En viktig fråga kunde lösas över partigränserna i riksdagen.

Vid sidan av den ekonomiska politiken ligger nu tre sådana frågor framför oss: energipolitiken, Europapolitiken och försvarspolitiken.

En långsiktigt hållbar energipolitik är avgörande för hela vårt lands framtid. Kärnkraften skall avvecklas till år 2010 och energiförsörjningen tryggas. Omställning av energisystemet måste förenas med målen om god miljö, full sysselsättning, tillväxt och rättvist fördelad välfärd. De bästa förutsättningarna för detta skapas om energipolitiken utformas i bred enighet mellan partierna.

De aviserade samtalen i energipolitiken har till syfte att skapa en bred parlamentarisk bas för en långsiktigt hållfast energipolitik.

Riksdagens partier bör söka samstämmighet om Europapolitiken.

Europas politiska karta ritas om. Säkerhet, samarbete och samförstånd är

nyckelord i förändringen.

Den centrala uppgiften i Europa är nu att skapa ett system för gemensam säkerhet, som omfattar alla Europas länder och folk. Inom ramen för den europeiska säkerhets- och samarbetskonferensen, ESK, kommer regeringen att aktivt verka för tillkomsten av ett sådant system. Målet är en fredsordning som undanröjer alla hot om krig i Europa.

I Öst- och Centraleuropa har folkens krav på frihet, demokrati och bättre levnadsvillkor segtrat. En gigantisk omställning väntar, inte minst i Sovjetunionen. De västeuropeiska länderna måste medverka till att en sådan omställning underlättas. Det fortsatta samarbetet med länderna i Östeuropa är en viktig del av Sveriges Europapolitik.

Samarbetet med de baltiska grannfolken skall utvecklas och fördjupas. Sverige ser fram mot den dag, då de baltiska republikerna, i enlighet med Helsingforsdokumentets bestämmelser och anda, uppnår självständighet. Ett framgångsrikt resultat av de pågående förhandlingarna mellan EFTA och EG utgör en värdefull byggsten i det nya Europa. Samarbetet mellan de nordiska länderna är ett viktigt bidrag till den europeiska integrationen.

Sverige eftersträvar ett så omfattande och djupgående samarbete med EG som är förenligt med vår neutralitetspolitik.

I det nya Europa kan EG:s utrikes- och säkerhetspolitiska samarbete komma att få en sådan inriktning och utformning att det utesluter ett förpliktande utrikespolitiskt samarbete och en gemensam försvarspolitik. I ett Europa, med en ny fredsordning och där blockgränserna försvunnit, skulle det därmed gå att förena ett svenskt medlemskap i EG med en fortsatt neutralitetspolitik.

Genom en generös och samordnad migrations- och flyktingpolitik måste Europa agera för ett gemensamt förhållningssätt inför framtida befolkningsrörelser. Regeringen kommer att intensifiera arbetet på detta område, såväl inom ramen för det nordiska samarbetet som i bl.a. Europarådet, där Sverige 1991 övertar ordförandeskapet i ministerkommittén.

Riktlinjer för en framtida flykting-, invandrings- och invandrapolitik utvecklas. Också när det gäller det svenska försvarets framtida utformning är det önskvärt

med en bred politisk enighet.

Grunden för svensk säkerhetspolitik är en fast och konsekvent neutralitetspolitik som stöds av ett starkt och allsidigt totalförvar.

Förändringarna i Europa och i förhållandet mellan stormakterna kommer dock att påverka den svenska försvarsplaneringen. Regeringen kommer att söka ett brett stöd i riksdagen för den kommande försvarspropositionen.

Näringspolitiken har en strategisk betydelse för att öka tillväxten i ekonomin. Regeringens politik inriktas i ökad utsträckning på åtgärder som förbättrar ekonomins funktionssätt, skapar fungerande marknader med ökad konkurrens och stärker näringslivets internationella konkurrenskraft.

På grundval av ett livskraftigt jordbruk och minskad protektionism omdanas livsmedelspolitiken i syfte att skapa bättre kvalitet, en dämpad prisutveckling och ett mer varierat utbud av livsmedel.

Regionalpolitiken fullföljs i enlighet med riksdagsbeslutet våren 1990. Detta innebär att insatser görs i regionalpolitiskt prioriterade områden för att stärka infrastrukturen samt för att stödja tillväxten av industri- och tjänsteföretag.

Utrymme för ökade investeringar i transportsektorns infrastruktur skapas genom nya former för huvudmannaskap och finansiering.

Förslag om ökade insatser för miljövänliga trafiksystem i de tre storstadsområdena föreläggs riksdagen. Förhandlingar genomförs med Danmarks regering om fasta förbindelser över Öresund.

Välfärdspolitiken inriktas på att ge alla människor möjlighet att leva ett aktivt och självständigt liv på grundval av ekonomisk och social trygghet.

Detta bidrar till en stark ekonomi, både genom att människors produktiva förmåga ökar och genom ett minskat offentligt utgiftstryck. Förnyelsen av den offentliga verksamheten skall bidra till tillväxt och välfärd.

Utrymmet för medborgarnas personliga val och önskemål skall öka inom utbildning, vård och omsorg.

Arbetsmarknadspolitiken inriktas ytterligare på utbildning och arbetsförmedling samt på att stödja människors återkomst till arbetslivet. Om arbetslösheten stiger har regeringen hög beredskap. I en sådan situation kan andra åtaganden få stå tillbaka.

En ny arbetslivspolitik kommer att ta upp kampen mot dåliga arbetsmiljöer. Utslagningen från arbetslivet skall bekämpas. Till grund för en sådan politik ligger arbetsmiljökommissionen och de 15 miljarder kronor som kommer att finnas i arbetslivsfonden. Vi står inför en bred förnyelse av villkoren inom arbetslivet, till förmån främst för dem som har de tyngsta och farligaste jobben. Detta blir en av de största och viktigaste uppgifterna under 90-talet.

Arbetsgivarens rehabiliteringsansvar och ansvar för att förebygga arbetsskador och ohälsa lagfästs.

Lagfäst sjuklön införs den 1 juni 1991.

Sjuk- och arbetsskadeförsäkringarna reformeras, så att de bättre medverkar till att ge människor hjälp att komma tillbaka till ett aktivt liv efter sjukdom eller förtidspension. Ambitionen är att ohälsotalet minskas med två dagar under ett år och med tio dagar på fem år.

Hälsa- och sjukvårdens förnyelsearbete skall ge ökad tillgänglighet och öppnare vårdformer. Förebyggande arbete utvecklas.

Under året kommer regeringen att föreslå att användandet av genteknik på människor skall lagregleras. Förslaget innebär bl.a. förbud mot försök att utveckla metoder för att åstadkomma genetiska effekter som kan gå i arv.

Förslag om reformering av äldre- och handikappomsorgen föreläggs riksdagen. Primärkommunerna föreslås få ett samlat ansvar för service och vård för dessa grupper. Genom en starkare satsning på stöd i hemmet, alternativa boendeformer och hemsjukvård ökar välfärden.

Det är angeläget att fortsätta utbyggnaden av föräldraförsäkringen. När reformutrymme föreligger har denna reform högsta prioritet.

Regeringen kommer att föreslå en skärpning av jämställdhetslagen liksom åtgärder mot könsdiskriminerande reklam.

Barnomsorgens utbyggnad fortsätter. Förslag om statsbidrag till personalkooperativ föreläggs riksdagen.

En reformering av skolbarnsomsorgen förbereds.

Förändringar kommer att föreslås när det gäller styrningen av och ansvaret för skolan. Skolans omfattande regelverk förenklas. Kommunernas ansvar för skolan blir tydligare. Statens uppföljning och utvärdering utvecklas. Den statliga skoladministrationen halveras. Ett nytt skolverk bildas.

En parlamentarisk beredning av betygsfrågorna tillsätts, och arbetet med en ny läroplan för grundskolan inleds.

Gymnasieskolan reformeras. De yrkesinriktade utbildningarna förbättras. Insatserna inom vuxenutbildningen skall riktas främst till vuxna med kort utbildning. Samverkan mellan gymnasieskolan och vuxenutbildningen underlättas för att ge fler ungdomar och vuxna tillgång till kompetenshöjande utbildning.

Treårsprogrammet för forskning, kultur och högre utbildning fullföljs. Den nationella mediepolitiken bör utformas i bredaste möjliga samförstånd mellan de politiska partierna. Regeringen kommer därför att inbjuda riksdagens partier till en parlamentarisk beredning om den framtida mediepolitiken.

Arbetet med att stärka rättsväsendet fortsätter. Riksdagen föreläggs förslag rörande domstolsväsendet.

Möjligheterna att finna nya alternativ till frihetsstraff undersöks. Ytterligare insatser för att stärka brottsoffrens ställning förbereds. Särskilda åtgärder planeras för att stärka skyddet för hotade och utsatta kvinnor. Socialtjänstens möjligheter att ta hand om unga som begått brott förstärks. Förändringar föreslås i polislagens regler om frisläppande av unga som gripits för brott. En parlamentarisk utredning tillkallas med uppdrag att se över rättsväsendets och socialtjänstens ingripande när unga begår brott.

Bostadsbyggandet hålls uppe. Särskilda ansträngningar görs för att möta ungdomars behov av egen bostad.

Förslag till nytt bostadsfinansieringssystem föreläggs riksdagen. Förslag framläggs som lägger ökat ansvar på producenter och materialtillverkare för skador som orsakas av dåligt material och felaktiga byggmetoder. Miljöhänsyn måste genomsyra samhället och finnas med från början i all planering. Arbetet för en god livsmiljö kräver ökat internationellt samarbete. Överenskommelsen för att rädda Östersjön följs upp med konkreta insatser. Förberedelser för en andra global miljökonferens pågår.

Arbetet i vårt land med att samordna och skärpa miljölagarna fortgår. Lagstiftningen skall utgå ifrån vad som är nödvändigt för hälsa och miljö. Ekonomiska styrmedel skall användas för att inrikta utvecklingen mot en bättre miljö. Före sekelskiftet bör industriutsläppen ned till ofarliga nivåer. Gamla miljöskador saneras.

Varor och produkter skall göras rena från början. Farliga ämnen avvecklas eller begränsas kraftigt.

Jord- och skogsbruket skall anpassas till natur- och miljövårdens krav genom det pågående arbetet för att skapa bättre skydd för hotade arter, fjällnära skogar och våtmarker. Kulturlandskapet berikas.

Åtgärder sätts in för att göra trafiksystemet miljövänligt. Miljökraven för fordon skärps.

Sverige är ett bra land att leva och bo i. I vårt land är demokratin djupt förankrad. Sysselsättningen är hög, välfärden utbyggd och tryggheten omfattande. Här är människorna välutbildade och industrin väl rustad. Här är naturen bättre skyddad än i något annat modernt industriland. Över detta känner vi stolthet. Vi vill värna uppnådda framgångar, men vi vill också gå vidare, förnya och förbättra Sverige. För att klara detta krävs att många är beredda att ta gemensamt ansvar.

De uppgifter vi står inför i vårt land får emellertid inte undanskymma att Sverige är en del av en större gemenskap som kräver också våra insatser. 1990-talets uppgift är att ställa om till en ekologiskt uthållig livsform. I Sverige finns

goda förutsättningar att visa att god miljö kan förenas med välstånd och full sysselsättning.

Vi svenskar kan nu visa att människor kan leva och utvecklas i frihet och trygghet och samtidigt värna naturen till gagn för framtida generationer.

Taggar

1990, 1990-tal, Man, Politiska tal, Regeringsförklaring, Socialdemokraterna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/ingvar-carlsson-regeringsforklaringen-1990>